

Артерии на горния крайник

Подключичната артерия (a. subclavia) вляво се отделя от аортната дъга, а вдясно — от артериалния ствол за главата и горните крайници. Тя излиза от гръдната кухина през горния отвор на гръдния кош, завива дъговидно и минава под ключицата, над първото ребро, през цепката между предния и средния стълбест мускул. След това артерията се отправя встрани към подмишничната ямка, където на равнището на външния край на I ребро продължава в подмишничната артерия.

От подключичната артерия се отделят значителен брой клонове за органите на шията и някои по-отдалечени органи и части на тялото. На първо място от изпъкналата си страна тя отделя прешленната артерия, която се насочва нагоре, навлиза в канала, образуван от отворите на напречните израстъци на 6-те шийни прешлена, и през големия тилев отвор влиза в черепната кухина. Тук, както и вътрешната сънна артерия, тя участва в кръвоснабдяването на мозъка и междумозъчната обвивка.

Малко встрани от прешленната артерия от вдлъбнатата страна на подключичната артерия се отделя вътрешната гръдна артерия. Тя се насочва надолу и навлиза в гръдния кош, като върви успоредно на ръба на гръдната кост зад ребрените хрущяли. Стигайки до долния ръб на VII ребро, тя се разделя на две крайни клончета, едното — горната надчревна артерия, се провира във вътрешността на предната коремна стена и анастомозира с долната надчревна артерия, която се отделя от външната хълбочна артерия. По пътя си вътрешната гръдна артерия отделя клончета за перикарда и за млечната жлеза.

Следващият клон, който се отделя от горната страна на подключичната артерия, е шийно-щитовидният ствол. От него се отделят четири артерии (долната щитовидна артерия, възходящата шийна артерия, повърхностната шийна артерия и напречно-лопатковата артерия). Долната щитовидна артерия отделя клончета за гръкляна, трахеята, хранопровода и участва в кръвоснабдяването на щитовидната жлеза. Останалите три клончета кръвоснабдяват мускулите на шията, а напречно-лопатковата артерия достига до лопатката и се разклонява в мускулите на тръбната ѝ страна, анастомозирайки с клонове на подмишничната артерия.

Последният клон на подключичната артерия е ребрено-шийният ствол, който кръвоснабдява областта за първите две междуребрива и дълбоките мускули по задната страна на шията.

Непостоянен клон на подключичната артерия е напречната артерия на шията, която със своите два крайни клона — възходящ и низходящ, кръвоснабдява задните мускули на шията и някои от мускулите (трапецовидния, ромбовидния) на гърба.

Подмишничната артерия (a. axillaris — фиг. 245) е непосредствено продължение на подключичната и на свой ред на равнището на долния ръб на големия гръден мускул продължава в мишничната артерия. Тя се разполага в подмишничната ямка заедно със сноповете на мишничния нервен сплит, които я обхващат от трите ѝ страни. От предмишничната артерия се отделят много клонове, които кръвоснабдяват мускулите на рамото и раменната става. По-съществени от тях са: гръдно-раменната артерия, страничната гръдна артерия, подлопатковата артерия и предната и задната заобикаляща мишничната кост артерия.

Един от клоновете на подлопатковата артерия се насочва под мускулите по тръбната страна на лопатката и се свързва с напречната лопаткова артерия. По този начин създава път, който осигурява приток на кръв за горния крайник в случай на прекъсване на кръвния поток по подмишничната артерия.

Мишничната артерия (a. brachialis) е пряко продължение на подмишничната. Заедно със срединния нерв тя върви по вътрешната страна на мишницата в надлъжната бразда от медиалната страна на двуглавия мускул. Стигайки лакътната ямка, на равнището на венечния израстък на лакътната кост мишничната артерия се разделя на двата си големи крайни клона — лъчевата артерия и лакътната артерия (фиг. 246).

По протежението си мишничната артерия отделя клончета, които кръвоснабдяват мишничната кост, мускулите и кожата на мишницата. Най-голяма от тези клончета е дълбоката мишнична артерия, която се отделя още в началото си, минава заедно с лъчевия нерв в мускулния канал по задната страна на мишницата и кръвоснабдява триглавия мишничен мускул.

Крайните клончета на дълбоката мишична артерия достигат до лакътната става, където се свързват с връщащи се клончета от лъчевата и лакътната артерия, образувайки лакътната ставна артериална мрежа.

Лъчевата артерия (a. radialis) е продължение на мишичната. Тя върви по предната страна на предмишницата, успоредно на лъчевата кост. В началото е покрита от мишично-лъчевия мускул, а надолу се разполага в браздата между него и лъчевия сгъвач на китката, като лежи направо върху лъчевата кост, покрита само от кожа и

фасция. Това положение прави лъчевата артерия лесно достъпна за изследване на пулса. По-нататък артерията завива към тръбната страна на ръката и отива в първото междупръстно пространство. Тук тя пробива мускулите и излиза на дланната страна на ръката под сухожилията на сгъвачите на пръстите и се свързва с дълбокото клонче на лакътната артерия, с което образува дълбокото дланно дъга. По своето протежение тя отделя клончета за лакътната ставна артериална мрежа, за мускулите на предмишницата и за гърба на китката. Преди да мине по тръбната страна на ръката, тя отделя едно повърхностно клонче, което отива към дланната повърхност на пестницата. То се свързва с продължението на лакътната артерия и участва в образуването на повърхностната дланна дъга.

Лакътната артерия (a. ulnaris) от мястото на отделянето си минава дълбоко сред мускулите на предната страна на предмишницата и в долните си две трети върви успоредно на лакътната кост. В долната си трета тя излиза по-повърхностно. Лакътната артерия минава към ръката покрай лъчевата страна на граховидната костичка, над предната напречна връзка на китката, завива дъговидно по дланната повърхност на пестницата и съединявайки се с повърхностното клонче на лъчевата артерия, образува повърхностната дланна дъга. Още в началото от нея се отделят клончета за лакътната става, които влизат в състава на ставната артериална мрежа. Непосредствено след това тя отделя къс дебел клон, който от своя страна се разделя на две клончета — предна и задна междукостна артерия. Предната заляга по предната повърхност на междукостната мембрана, а задната навлиза сред мускулите по тръбната страна на предмишницата. В долната трета на предмишницата тя отделя мускулни клончета и клончета за гривнената става, които заедно с клончета от лъчевата артерия образуват артериална мрежа около гривнената става. В областта на ръката от нея се отделя клонче, което навлиза дълбоко под сухожилията на сгъвачите на пръстите, където се съединява с лъчевата артерия, участвайки в образуването на дълбокото дланно дъга (вж. фиг. 246).

От изпъкналата страна на повърхностната дланна дъга се отделят клонове, които отиват във всяко междупръстно пространство. До основата на пръстите всеки от тях се разклонява и клончетата отиват по ръбовете на пръстите.

От дълбоката дланна дъга изхождат клончета, които кръвоснабдяват предимно междукостните мускули.